

Μάθημα: Νέα Ελληνική Λογοτεχνία
Τάξη: Α΄ Ημερήσιου Γενικού Λυκείου
Ενότητα: «Τα φύλα στη Λογοτεχνία»

ΘΑΝΑΣΗΣ ΒΑΛΤΙΝΟΣ (1932-)

Ανάπλους (απόσπασμα)

[...]

-Ήμουν τρίτος στη σειρά, μετά από δύο αδερφούς και πριν από μία αδερφή. Ο πατέρας μου έλειπε συνήθως κατά μεγάλα διαστήματα, έχτιζε εκείνη την εποχή στην Κορινθία. Η αίσθηση της ιεραρχίας εξαντλιόταν ηλικιακά. Φυσικά και υπέφερα την καταπίεση των δύο μεγαλύτερων αδερφών μου. Η μητέρα μας έπαιζε το ρόλο του τοποτηρητή. Νομίζω ότι έχω πάρει τη δική της εύθραυστη αβεβαιότητα για τη ζωή. Όχι φόβο, αβεβαιότητα. Αυτό είναι, φυσικά, διαπιστώσεις της ωριμότητας. Κατά τ' άλλα, τα πράγματα κυλούσαν μέσα στα δεδομένα φυσιολογικά όρια. Με τους αυτονόητους πάντα καημούς. Ένας μεγάλος τέτοιος καημός αίφνης ήταν το γεγονός ότι δεν μπορούσα να περπατήσω τα καλοκαίρια ξυπόλυτος, όπως τα άλλα παιδιά. Μια ελευθερία άπιαστη για μένα. Καλοκαίρι χωρίς ξυπολυσιά δεν ήταν καλοκαίρι. Τέτοιες μικροαπαγορεύσεις, που σ' εκείνη την ηλικία φάνταζαν τεράστιες και που κατά κανόνα είχαν σχέση με έναν κώδικα συμπεριφοράς. Δεν ήσαν ακριβώς διακρίσεις. Ούτε ποτέ με κατακυριεύσε κάποιο αίσθημα διαφορετικότητας. Η «διαφορετικότητά» μου εκδηλώθηκε αλλιώς, σαν σταυρός. Σε ηλικία τριών-τεσσάρων, και θυμάμαι ακόμα εκείνη την κατάσταση, το αίσθημα ασφυξίας. Το ίδιο αίσθημα το έχω νιώσει μόνο μέσα στο νερό, σε βαθιές καταδύσεις. Παρατεταμένες κρίσεις δύσπνοιας - μια τρομερή αδυναμία να γεμίσω τα πνευμόνια μου με αέρα. Με έστηναν καθιστό στο κρεβάτι, με κάμποσα μαξιλάρια να στηρίζουν την πλάτη μου. Οι γιατροί της επαρχίας με είχαν καταδικάσει. Πάρτε το απόφαση, το πολύ να φτάσει τα δεκαπέντε. Μέσα στην απόγνωσή της, η μητέρα μου με πήγε στον Παχωπό. Η γυναίκα που της το σφύριξε τη συμβούλεψε η επίσκεψη να γίνει πολύ πρωί, να τον βρούμε ξεμέθυστο. Ο Παχωπός ήταν Μικρασιάτης πρόσφυγας. Πώς βρέθηκε σε κείνα τα άγονα, αρκαδικά χώματα είναι άγνωστο. Παντρεύτηκε μια αγράμματη ντόπια κοπέλα, έκανε παιδιά, αλλά γύρευε ποιες συμφορές φύλαγε μέσα του. Δεν χρειάστηκε πολύ για να καταντήσει νούμερο.

Φτάσαμε στην πόρτα του αχάραγα. Η μητέρα μου με κουβάλησε στην πλάτη της, διπλωμένον στο χράμι. Μέσα ο Παχωπός τσακωνόταν ήδη με τη γυναίκα του. Αυτό μας δημιούργησε μεγάλη αμηχανία. Να μείνουμε ή να φύγουμε; Τελικά, σε μια ανάπαυλα της πρωινής μουρμούρας, χτυπήσαμε την πόρτα. Μας άνοιξε ο ίδιος ο Παχωπός. Ήταν ένας γλυκύτατος ηλικιωμένος άντρας. Με ακροάστηκε με το αυτί, χτύπησε την πλάτη μου με τα δάχτυλα του. Έγραψε μια συνταγή. Κάποιο καταπραϋντικό σιρόπι, υποθέτω τώρα. «Δεν έχει τίποτα» είπε. Και έδωσε οδηγίες στη μάνα μου να μου αλαφρώσει τα ρούχα, να με αφήνει να κάνω ό,τι και τα άλλα παιδιά. Να ιδρώνω, να τρέχω, να περπατάω ξυπόλυτος. Οι κρίσεις μού κόπηκαν μαχαίρι. Πολλά χρόνια αργότερα, όταν πέθανε ο πατέρας μου, βρήκα στο πορτοφόλι του τη φθαρμένη ταυτότητα του και πίσω απ' αυτήν τη συνταγή του γιατρού Παχωπού. Διπλωμένη στα τέσσερα, φθαρμένη επίσης και μισοσβημένη.

[...]

(Ανάπλους, 2012)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

α

α.1. Να διακρίνετε τα τρία κύρια πρόσωπα που περιλαμβάνονται στην αφήγηση. (9 μονάδες)

α.2. Να εντοπίσετε το κύριο γεγονός της αφήγησης. (6 μονάδες)

α.3. Να διακρίνετε τον αφηγητή στο κείμενο. (5 μονάδες). Ποια η σχέση του με τα υπόλοιπα πρόσωπα της ιστορίας; (5 μονάδες)

ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ: 25

β

β.1. Να περιγράψετε το χαρακτήρα του πρακτικού γιατρού, όπως εμφανίζεται στο κείμενο. (20 μονάδες)

β.2. Να διακρίνετε σε ποιο κοινωνικό στερεότυπο ανταποκρίνεται ο χαρακτήρας της μάνας. (5 μονάδες)

ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ: 25